

Akademik Yayıncılığın Öteki Yüzü: Yağmacı Dergiler, Yayınevleri ve Tez / Makale Ofisleri - Şevket Ovalı

DOI: 10.13140/RG.2.2.29653.09444/2

[“Akademik Yayıncılığın Öteki Yüzü:Yağmacı Dergiler, Yayınevleri ve Tez / Makale Ofisleri” raporunu “pdf” olarak indirmek için tıklayınız.İndir](#)

GİRİŞ

Türkiye'deki akademik yayıncılığın pek çok sorunu bulunmakla birlikte alanda çalışanların neredeyse fikir birliğine vardığı en önemli sorunlar, yağmacı dergiler, yerel ama *uluslararası* yayınevleri ve ücret karşılığı tez/yayın yapan ofislerdir. Bu sorunların [Akademik Teşvik Yönetmeliği](#)'nin 18 Aralık 2015'te yürürlüğe girmesinin ardından çığ gibi büyüdüğünü söylemek mümkündür. Selçuk Beşir Demir'in 2018 yılında yayınladığı bir araştırmanın sonuçlarına göre Türkiye, yağmacı dergilerde en çok yayın yapan ülkeler arasında Hindistan ve Nijerya'dan sonra 3. Sıraya yerleşmiştir.^[1] Öte yandan sosyal medyada neredeyse her hafta, intihal vakaları, yağmacı dergilerde yapılan yayınlar, para karşılığı yazdırılan tezler ve makalelerle ilgili haberler çıkmaktadır. Ancak soruşturmanın gizliliği prensibi nedeniyle belirli bir zaman aralığında bu başlıklarda Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Üniversiteler Arası Kurul (ÜAK) veya rektörlüklere kaç şikâyetin yapıldığını, kaç disiplin soruşturması yürütüldüğünü, kaç kişinin ceza aldığını veya kaç olayın adli vaka haline geldiğini öğrenmek mümkün değildir. Öte yandan bu sorunları çözmek veya caydırıcı tedbirler alabilmek Uluslararası İlişkiler alanında çalışanların çabalarının ötesinde daha makro ölçekte bir irade ve çabayı gerektirmektedir. Bu kısıtlılıklardan hareketle bu sunumun amacı, akademik yayıncılıktaki sorunları doğru teşhis etmek ve sorunlara dair çözüm önerileri ve tedbirleri Uluslararası İlişkiler camiası özelinde tartışmaya açmaktır.

YAĞMACI DERGİLER

Yağmacı dergiler sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada giderek büyüyen bir sorun haline gelmiştir. Bu konuda kamuoyunda da çok ses getiren ilk kapsamlı araştırma 2008'de Kanadalı kütüphaneci ve araştırmacı Jeffrey Beall tarafından başlatılmıştır. Beall,

kendisine e-posta yoluyla gelen editörlük tekliflerinin artmasından yola çıkarak, ücret karşılığı açık-erişim sağlayan dergilerle ilgili bir araştırma başlatmıştır. [Beall'in yayınladığı liste](#) o kadar çok ses getirmiştir ki, listede yer alan bazı yayıncılar, kendisini “ticari itibarlarını zedelemekle” suçlamışlar ve dava açmakla tehdit etmişlerdir. Öte yandan listeye objektif değerlendirmeden uzak olma, listeye giren derginin isminin lekelenmesi ve bir daha çıkışının zor olması, ücret karşılığı açık-erişim sağlayan tüm dergilere şüpheyile bakılmasına yol açması gibi pek çok eleştiri de gelmiştir. Artan baskılar sonucunda Beall'in listesi 2017 yılında [internetten kaldırılmıştır](#). Ancak bugün pek farklı kurum ve kişi tarafından hazırlanan benzer listelere rastlamak mümkündür.

Yağmacı dergilerde yapılan yayınlar konusunda YÖK tarafından ilk ciddi adım 2019 yılında atılmıştır. Dönemin YÖK başkanı Yekta Saraç'ın talimatıyla ÜAK ve 5 üniversite rektörü tarafından hazırlanan raporda yağmacı dergilerin özellikleri sıralanmış ve bu dergilerin atama, yükseltme ve akademik teşvik başvurularında kullanılamayacağını altı çizilmiştir. [Rapora göre](#) yağmacı dergilerin ortak özellikleri şunlardır:

- 1- Yayımlama için makale değerlendirme ücreti (*Article Processing Charge*) ödenmesinin zorunlu tutulması.
- 2- Makaleleri hızlı yayınlama sözü verilmesi ve yayınlanması.
- 3- İlan ettiği konu dışında veya birbiriyle ilgisi olmayan birçok farklı alanda makalelere yer verilmesi.
- 3- Yayın ilkeleri açıklamasının eksik olması.

4- Yayın ilkelerinde açıkça makalelerde özgünlük, önem ve etki aranmadığının belirtilmesi.

5- Yayınlanan araştırmanın telif hakkını saklama veya koruma politikası olmaması.

6- Hakem sürecinin gerçekçi işletilmemesi, hakem görüş ve önerilerinin yazar ile paylaşılmaması.

YÖK'ün bu rapor doğrultusunda 7 Mart 2019'da yağmacı dergilerle ilgili aldığı kararın hemen sonrasında ÜAK, 2019 Ekim dönemi doçentlik başvuruları için internet sitesinde hazırlanan [Soru-Cevap bölümünde](#) hangi dergilerin beyannamede yer alabileceğini şu şekilde belirtmiştir.

"Aşağıdaki dergiler doçentlik başvuru şartlarında (beyannamede) kullanılabilir:

· Makale başvurusu sırasında -kabul/red şartına bağlı olmaksızın- ücret alan dergiler;

· Abonelik usulü ile çalıştığı halde ilgili makaleyi açık erişimli yapmak için ücret talep eden dergiler;

· Makale basımı sürecinde yazarlardan herhangi bir ücret talep etmeyen dergiler.

- Başvuruda beyan

edilen makalenin yayımlandığı dergi, şeklen yukarıda belirtilen “beyannamede kullanılamaz dergiler” nitelemesine uymakla birlikte, ilgili derginin bu kapsamda değerlendirilmemesi gerektiğini iddia eden adaylar gerekçesini belirterek ilgili makaleyi beyan edebilir.”

Bu karar bir ilk olması açısından

önemli olmakla birlikte iki sebepten ötürü eleştirilere hedef olmuştur:

1- Ortada bir yağmacı dergi listesi bulunmamaktadır. Ne

YÖK ne ÜAK bünyesinde böyle bir listenin yayınlanmaması bu dergilerde yayın yapanların idari soruşturmalardan ceza almamasına neden olmaktadır.

2- Yağmacı dergilerde yayınlanan çalışmaların kontrolü ve

rapor edilmesi konusunda yetkili bir kurum veya birim yoktur. Bu dergilerde yayın yapanları tespit etme görevi akademik teşvik başvurularında üniversitelerdeki yetkili kurullara, doçentlik değerlendirmelerinde ise jüri üyesi profesörlere bırakılmıştır.

2019 tarihli kararların çözemediği ve

hatta arttırdığı belirsizlik YÖK’ü de rahatsız etmiş olacak ki 2022 Ocak ayı içinde yağmacı dergilerle ilgili yeni bir karar yazısı üniversitelere gönderilmiştir. Yazıda hangi dergilerin yağmacı sayılacağı şu şekilde duyurulmuştur.

Yağmacı/şaiibli

sayılmayan dergiler:

- WEB of Science’de Q1, Q2, Q3 sınıfında yer alan dergiler (Editöryal ve/veya basım süreçlerinde ücret talep eden veya etmeyen);
- WEB of Science’de Q4 sınıfında yer alıp editöryal (*editorial processing*

charge) ve/veya basım sürecinde (*article processing charge*) ücret talep etmeyen dergiler;

- WEB of Science'de Q4 sınıfında yer alıp editöryal ve/veya basım süreçlerinde ücret talep etmekle birlikte sadece ilgili bilim alanı mensuplarının üye olabildiği bir branş derneğinin, üniversitenin, enstitünün veya bilimsel bir kurumun yayın organı olan ve 2010 yılı öncesinden itibaren basılmakta/yayınlanmakta olup abone usulü olarak çalışan ulusal/uluslararası dergiler.

Yağmacı/Şaibeli dergiler:

- Yukarıdaki kriterlere uymayan Q4 dergiler.

Ancak ortada bir liste olmadığı müddetçe bu kararın da sorunu çözmekten uzak olduğu ve tartışılacağı aşikârdır. Öte yandan tüm kriterleri karşılayıp yağmacı dergi olarak kabul edilmeyen ancak ipuçları takip edildiğinde yağmacı dergi sayılması gereken dergiler de bulunmaktadır.

Örnek olay: X Dergisi

1- Derginin özel olarak odaklandığı bir bilim alanı bulunmamaktadır. Coğrafya, tarih, hukuk, mühendislik, işletme, pazarlama, sosyoloji, turizm vb. her alandan yayın kabul edilmektedir.

2- Ayda 2 sayı yayınlanmaktadır.

3- 2022 Ocak ayında çıkan 2 sayıda toplam 1044 makale yayınlanmıştır.

4- Makale yayına kabul edilirse makale değerlendirme ücreti olarak 2000 İsviçre frangı talep edilmektedir. Bunun karşılığı olan avro, sterlin ve Amerikan doları da kabul edilmektedir

5- Makalelerin değerlendirme süresi çok kısadır ve bu süre hakem değerlendirme süreçlerinin sağlıklı işletilip işletilmediği konusunda şüpheler doğurmaktadır. Örneğin 2022 Ocak ayında yayınlanan ilk sayıda yer alan bir makalenin 4 Aralık 2021'de gönderildiği 13 Aralık 2021'de yayına kabul edildiği ve 21 Aralık'ta da online yayınlandığı görülmüştür.

6- Derginin kendi web sitesine göre etki faktörü 3.251, Scopus Atıf Skoru: 3.9'dur. Web of Science'ta taranmakta ve SSCI'da (*Social Sciences Citation Index*) kendi alanındaki kategoride Q2'de yer almaktadır. Akademik teşvik ve doçentlik başvurularında tüm kriterleri karşılamakta olan bu derginin aslında yağmacı dergi olarak değerlendirilmesine yetecek derecede verilere web sitesinden kolaylıkla erişmek mümkündür.

ŞAİBELİ ULUSLARARASI ETKİNLİKLER

Uluslararası etkinlikler konusu da yağmacı dergilerden bağımsız değerlendirilemeyecek bir başlıktır. YÖK 2019 yılında bu konuda da bazı düzenlemelere gidileceğini açıklamıştı, fakat henüz

bu konuda somut bir adım atılmamıştır. Halen katılım sağlanan etkinliğin uluslararası sayılması için üç farklı tanım, kriter ve uygulama bulunmaktadır.

1- YÖK'ün Akademik teşvik yönetmeliğindeki şartlar:

a) Türkiye dışından en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan katılımcının olması

b) Tebliğlerin yarısından fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması

c) Etkinliğinin uluslararası olup olmadığının ve ödemeye esas teşkil edip etmediği konusunda üniversite yönetim kurulu kararının olması

d) Tebliğin ilgili etkinlikte sunulmuş olduğunun belgelendirilmiş olması

e) Ayrıca değerlendirme için tebliğin elektronik veya basılı olarak etkinlik tebliğ kitapçığında yer alması ve yayımlanmış tam metninin sunulması

2- TÜBİTAK Yurtdışı bilimsel etkinliklere katılımı destekleme programı şartları:

a) Hakemli ve en az üç yıldır düzenleniyor olması

b) Sözlü sunum için kabul almış olmak veya davetli konuşmacı olmak

c) Yayınlanmamış bir çalışma sunuyor olmak

d) Etkinliğin gerektirdiği yabancı dil şartının sağlanması (YDS YÖKDİL 60, TOEFL IBT 72)

e) Başvuru yapılacak bilimsel etkinliğe ait toplantıların, Web of Science Conference Proceedings Citation Index (CPCI-S, CPCI-SSH) veya Scopus veri tabanlarında indeksleniyor olması

3- Üniversiteler Arası Kurul Şartları: En geniş kapsamlı tanımlamayı yapan ÜAK, uluslararası etkinliği, farklı ülkelerden bilim insanlarının bilim kurulunda bulunduğu ve sunumların bilimsel ön incelemeden geçirilerek kabul edildiği toplantı olarak tanımlamaktadır.

Bunların dışında, üniversitelerin YÖK akademik teşvik yönetmeliği çerçevesinde isteyebileceği ekstra koşullar olabilmektedir. Etkinliğin en az 5 yıldır düzenleniyor olması, meslek örgütleri veya üniversiteler/araştırma merkezleri/enstitüler/ tarafından düzenleniyor olması gibi şartlar istenebilmektedir.

Burada da uluslararası diye sunulan pek çok etkinliğin görünürde hem doçentlik başvuruları hem de akademik teşvik için gerekli şartları sağladığını ve bunun ötesinde bir fonksiyonu olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Peki kâğıt üzerinde tüm kriterleri karşılayan bu etkinlikleri daha nitelikli uluslararası etkinliklerden nasıl ayırabiliriz?

1- Etkinlik odağının belirli bir disiplini veya o disiplinle ilişkilendirilebilecek alt bir alanı değil, çok geniş bir alanı kapsaması. Bir başka deyişle birbirinden bağımsız ve/veya bağ kurulması güç olan pek çok farklı disiplinden farklı sunumların olması. Örneğin,

“Uluslararası Sosyal Bilimler Konferansı”, “Uluslararası İnsani Bilimler Konferansı”, “Uluslararası Multidisipliner Bilimler Kongresi” veya bir şehir ismi ile birlikte yapılan uluslararası konferans duyuruları. Son gelen çağrılardan bir tanesi şu düşük cümleyle yazılmış metni paylaşmaktaydı: “Değerli Bilim İnsanları, Sizleri Sosyal Bilimlerin, Mühendislik ve Fen Bilimlerin, Sağlık ve Spor Bilimlerinin her alanında yazılmış olan özgün akademik çalışmalarınızı bekliyoruz.” Bu etkinliğin nitelikli bir etkinlik olamayacağı ortadadır.

2- Düzenleme ve Bilim Komitelerinin ya belli olmaması ya da çok geniş tutulması. Örnek olay: Mayıs ayı içerisinde gelen bir davette yine Mayıs ayı içerisinde düzenlenecek bir kongrede 13 adet onur komitesi üyesi, 78 adet düzenleme komitesi üyesi, 34 adet ülke koordinatörü, 66 adet danışma kurulu üyesi bulunmaktaydı.

3- Özet gönderme ve kabul tarihi arasındaki çok kısa süreler bildirilerin bilimsel süzgeçten geçirilmeden kabul edildiği şüphesini doğurmaktadır.

4- “İkinci bir bildiri sunmak isterseniz” ifadesiyle ekstra ücret istenmesi. Bu tür örneklerde kongre metinlerinin ISBN numaralı kitapta veya endeksli bir dergide yayınlanması sözüyle katılım ücretlerinin ilgili derginin kalibresi oranında artırılmaktadır.

Başvuru sayfalarında yukarıdaki maddelerin biri veya birkaçına rastlamak, kuşkusuz ilgili etkinliğin şaibeli olduğunu kanıtlamaz, ancak başvuru öncesinde dikkatli olunması gerektiğine işaret eder.

Örnek olay: X Konferansı

Bildiri

Özetlerinin Gönderilebileceği Son Gün: 23 MAYIS 2022

Katılım

Ücretinin Yatırılması: 24 MAYIS 2022

Kongre

Programının İlanı: 25 MAYIS 2022

Kongre

Tarihi: 28-29 MAYIS 2022

Tam

Metinlerin Gönderilebileceği Son Gün: 01 HAZİRAN 2022

Kongre

Kitabının Yayınlanması: 10 HAZİRAN 2022

Kongremiz

Doçentlik, Akademik Teşvik ve Yükselme Kriterlerini Karşılamaktadır.

Tüm bilim

dallarına açıktır. Disiplin ve konu esaslı oturumlar yapılacaktır.

Örnek Olay: Y Konferansı

2018 yılında araştırmacı Tefik Uyar,
tüm Türk dillerinin kabul edileceği bir kongre çağrısı alıyor. Kongrenin

şaiibli olduğu şüphesine kapılınca test etmek için Salamad İdrisova isimli uydurma bir Kırgız karakter yaratıyor. Bu hayali karakterin çalıştığı yer olarak da Almanya Ulm Türkiyat Enstitüsü diye bir kurumu adres gösteriyor. Yarısı kongrenin kendi çağrı metninden oluşan tamamen uydurma bir metni *Google Translate* üzerinden Kırgızca'ya çevirip Kongre Bilim Komitesine gönderiyor. 24 saat içinde imzalı kabul mektubu geliyor ve *Google Translate* ile elde edilen uydurma metin, kongre bildiri kitapçığında yerini alıyor.

“YEREL”

ULUSLARARASI YAYINEVLERİ

Gerek doçentlik gerekse akademik teşvik başvurularında, uluslararası yayinevleri tarafından yayınlanmış kitap, kitap editörlüğü ve kitap bölümü gibi başlıklarda yüksek puanların alınması öngörülmesinden sonra pek çok ulusal yayinevinin kısa sürede “uluslararası” yayinevine dönüştüğü görülmüştür. Hangi yayinevlerinin uluslararası yayinevi olarak kabul edileceği konusunda da 2 farklı uygulama göze çarpmaktadır.

1- Üniversiteler Arası Kurul, 2022 doçentlik başvuru şartlarında en az beş yıl uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, yayınladığı kitaplar dünyanın bilinen üniversitelerinin kataloglarında yer alan ve aynı alanda farklı yazarlara ait en az 20 kitap yayınlamış olan yayinevlerini “uluslararası” olarak nitelemektedir.

2- YÖK Akademik Teşvik Yönetmeliği ise uluslararası yayinevini, en az beş yıldır uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, Türkçe dışındaki dillerde aynı alanda farklı yazarlara ait en az yirmi kitap yayınlamış ve yükseköğretim kurumu senatosunun kararıyla alanında etkinliği ve saygınlığı kabul edilen yayinevi olarak tanımlamaktadır. YÖK burada ÜAK'tan farklı olarak,

hangi yayınevinin uluslararası olarak kabul edileceğinin takdirini üniversite senatolarına bırakmıştır.

Ticari olarak yürütülen akademik yayıncılık, kâr amaçlı bir sektör olduğundan buradaki aktörler kısa zaman da kendilerini istenen kriterlere uygun hale getirmişlerdir. Öyle ki bugün Türkiye’de akademik yayıncılık alanında faaliyet gösterip de “uluslararası” olmayan yayınevi neredeyse kalmamıştır.

Örnek Olay: X Yayınevi

Merkezi İç Anadolu’daki bir ilimizde bulunan “uluslararası nitelikli” bir yayınevi her ay uluslararası kitap yayınlamakta ve akademisyenlerin e-postalarına “bu ayki kitap bölümleri” başlığı ile çağrı göndermektedir. Örnek çağrı aşağıdaki şekilde gelmektedir:

MAYIS AYI BASILI KİTAP AKADEMİK YAYIN
TAKVİMİ

Başlık: Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası
Araştırmalar XIII

SON BÖLÜM KABUL TARİHİ: 25 MAYIS 2022

TAHMİNİ YAYIN TARİHİ: 30 MAYIS 2022

Yayınevinin yayınladığı 65 uluslararası e-kitabın sadece 5’i İngilizcedir ve tüm diğer kitaplar Türkçe yayınlanmıştır. Bu kitapların basılı versiyonları yoktur, ancak istendiği takdirde ücreti

karşılığı posta ile gönderilmektedir. Bu yayınevini yayınladığı derleme kitaplar incelendiğinde, turizm, iktisat, tarih, ilahiyat vb. pek çok alanda makalenin tek bir kitap altında toplandığı görülmektedir. Bu belki üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitüsü dergilerinde normal kabul edilebilecek bir tarz olabilir, fakat bir kitabın içinde karşımıza çıktığında hiç de normal karşılanamayacak bir durumdur. Örneğin bu yayınevinden yayınlanmış bir kitabın içerisinde Osmanlı selefiliği, dijital okuryazarlık, üniversite öğrencilerinin hayvan haklarına bakışına dair anket çalışması gibi birbiriyle ilişkisiz konular bir arada yer alabilmektedir.

TEZ VE MAKALE YAZIM OFİSLERİ

Son yıllarda sıkça karşımıza çıkan bir başka sorun da tez-makale yayın ofisleridir. Halihazırda Google arama motoruna “tez yazılır” ifadesini girdiğiniz zaman 8000’den fazla site ve bolca reklam çıkmaktadır. Başkasının adına tez yazmak akademik etiğe aykırı olduğu için bu sektördeki firmalar “tez yazmıyoruz, danışmanlık hizmeti veriyoruz” diyerek reklamlarını da akademik danışmanlık başlığı ile yapmaktadırlar. Hatta bazı şirketler *Turnitin* gibi intihal programından geçme ve tez kabul edilmezse ücret iadesi garantisi de vermektedirler.

Ocak 2022’de Hürriyet gazetesinin internet sitesinde Beyazıt Şenbük tarafından kaleme alınan bir [yazıda](#) bu ofislerin sayfa başına 70 ila 120 lira gibi bir ücret istedikleri, teslim tarihine göre veya sayfa sayısına göre indirim ve taksit imkânı sağladıkları belirtilmişti. [Bir başka araştırmada](#) 2014 yılında tavan fiyatın 10.000 TL civarı olduğu, fiyatı etkileyen faktörlerin devlet-vakıf üniversitesi, yüksek lisans, doktora veya doçentlik tezleri farklılıkları olduğu ifade edilmiştir. YÖK’ün resmi verilerine göre 2021 yılı itibarıyla lisansüstü eğitim programlarına kayıtlı öğrenci sayısının 450.000’e yaklaştığı düşünülürse bu şirketler için iştah açıcı ve yüksek potansiyelli bir piyasanın oluştuğu ortadadır.

Konunun sosyal medya ve ulusal basında artan bir biçimde yer bulmasıyla birlikte YÖK 2021’de harekete geçmiş ve para karşılığı tez yazanlarla ilgili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulmuştur. Mevzuata göre parayla tez yazdırmak TCK’da “nitelikli dolandırıcılık” olarak değerlendirilen suç tanımına girmekte ve suçu işleyene 3 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası ve idari para cezası verilebilmektedir.

Örnek Olay: X Şirketi Tez Yazdırma Fiyat Listesi

Doktora Tezi (Sadece literatür tarama)	100 TL ile 250 TL
Yüksek Lisans Tezi	70 TL ile 110 TL
Tezsiz Yüksek Lisans Proje	50 TL ile 70 TL
Yüksek Lisans Mimarlık Tezi	100 TL ile 150 TL
Yüksek Lisans Hukuk Tezi	70 TL ile 120 TL
MBA (İşletme Yüksek Lisans Tezi)	70 TL ile 120 TL
İş sağlığı ve Güvenliği Projeleri	50 TL ile 80 TL
Lisans tezi / Bitirme Projesi	50 TL ile 60 TL
Endüstri Mühendisliği	100 TL ile 150 TL
Bilgisayar Mühendisliği	100 TL ile 150 TL

Mimarlık Fakültesi	100 TL ile 150 TL
Ön Lisans Projesi	40 TL ile 60 TL
İngilizce Tez Yazdırma	150 TL ile 250 TL
Akademik Makale Türkçe	70 TL ile 120 TL
Akademik Makale İngilizce	120 TL ile 200 TL
Tez düzenleme	5 TL
Tez formatlama	5 TL
Basıma hazır hale getirme	5 TL
Kaynak araştırmada yardımcı olma	500 TL ile 1000 TL

Tez yazım ofislerinin pek çoğunun makale yazım hizmeti de verdiğini atlamamak gerekir. Bu şirketlerin bazıları makaleye kabul edilme garantisi verecek kadar iddialıdırlar. Fiyatlar *WhatsApp* veya e-posta üzerinden görüşmelerde karşılıklı olarak belirlenmektedir.

Örnek Olay: X Firmasının Reklamı

Kurumumuz, taleplerinize bağlı olarak görev alan akademisyenler, doktorlar, web uzmanları, teknik personeller ve alanında kitapları ve hakem heyeti bilgi, tecrübe ve belgeleri olan üyelerimizden oluşur. Tüm çalışmalarımız, üç aşama ile sonlandırılır:

1. Makalenin, uygun üye tarafından hazırlanması;
2. Mesleği redaktör ve editörlük olan uzmanlarımız tarafından gözden geçirilmesi ve imla ve dil kurallarının gerekiyorsa uygulanması;
3. Teslim aşaması öncesi gerekli teknik uzman tarafından, talep sahibinin isteğine uygun formatta kendisine teslim edilmesi.

Örnek Olay: Y Firmasının Reklamı

Akademik yazılar, makaleler akademik kariyer yapmak isteyen herkes için bir zorunluluk. Haliyle bunu en iyi şekilde yapmak istersiniz ve bunu yaparken de zorlanabilirsiniz. Bizse size tam bu noktada yardım etmek için varız. Makaleleriniz için bize başvurabilirsiniz ve bizden yardım alabilirsiniz.

ÖNERİLER

1- Yayınları ve faaliyetleri şüpheli görülen ve bu gerekçeyle doçentlik başvuruları reddedilen adaylar mahkemeye başvurduklarında idare mahkemeleri "ÜAK tarafından yayınlanan şaibeli dergi listesi bulunmadığı için aday bunu bilmemektedir" gerekçesiyle davacıyı haklı bulmakta, ÜAK ve YÖK şaibeli dergi listesi yayınlamaya kalkınca da Danıştay bunu ["rekabete aykırı" bulmaktadır](#). Bu yüzden akademik yayıncılık alanında etik ihlalleri önlemek için öncelikle kapsamlı bir yasal düzenleme yapılması şarttır.

2- Yasal düzenlemenin ardından, YÖK bünyesinde bir üst yönetmelik çerçevesinde ilgili bilim alanında alt

komitelerin oluşturulması ve bu komitelerin alacağı kararlarla her yıl yağmacı dergi listeleri yayınlanması gerekmektedir.

3- Düzenleyicileri arasında üniversite

ve üniversitelere bağlı araştırma merkezleri, enstitü, fakülte, bölüm ya da meslek odası, meslek örgütü veya 5 yıldan fazladır düzenli faaliyet yürüten düşünce kuruluşları olmayan faaliyetlerin, ulusal veya uluslararası akademik etkinlik kategorisinde değerlendirilmemesi şarttır. Bu konuda karar mercii olan ve yönetmelikle yetki verilen üniversite yönetim kurullarının şaibeli kongreler konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

4- Hangi yayınevlerinin uluslararası

kabul edileceği konusunda karar mercii olan üniversite senatoları daha özenli ve seçici davranmalıdırlar. Bu doğrultuda bölüm, fakülte ve üniversite akademik teşvik komisyonları üyeleri daha aktif rol üstlenmelidirler.

5- Tez savunmalarında, doçentlik dosya

incelemelerinde, atama ve yükseltme dosyalarında karşılaşılan tüm şüpheli durumların ivedilikle rapor edilmesinden çekinilmemeli bireysel çabaların artmasının caydırıcı bir etki yaratacağı unutulmamalıdır.

SONUÇ

Son yıllarda özellikle sosyal bilimler

alanında çalışan akademisyenler giderek daralan ve daha rekabetçi hale gelen bir emek piyasasında çok ciddi sorunlarla boğuşmak zorunda kalmışlardır. Bu sorunlar içerisinde sürekli yayın ve faaliyet baskısı altında üretmeye çalışmak, idari görevlerin çoğu zamandan görmezden gelinmesi ve akademik yayınların performans değerlendirmeleri için en önemli ve çoğu zaman yegâne kriter haline gelmesi, iş güvencesinin giderek azalması, iletişim araçlarının gelişmesiyle hızlanan ve pandemi döneminde iyice artan günün her saati erişilebilir olma zorunluluğu başı çekmektedir. Akademik yayıncılığın etik

boyutu ise tüm bu sorunlardan bağımsız olarak kendi başına ayrı bir başlık olarak düşünölmelidir. Çünkü yukarıda sayılan sorunların hiçbirini tek başına veya birlikte akademik yayın ve faaliyetlerde etik dışı davranmanın gerekçesini oluşturamaz.

Akademik yayıncılıktaki etik sorunlar

Uluslararası İlişkiler akademiasının ötesinde makro ölçekte çözümler gerektirmektedir. Yasa ve yönetmeliklerle yeniden düzenlenmesi gereken bu alanda oluşan her boşluk ve uygulamadaki farklılıklar etik dışı davranmaya istekli öğrenci, akademisyen, şaibeli kongre organizatörleri ve şaibeli yayınevlerinden oluşan bileşenleri daha da cesaretlendirmektedir. Gereklili tedbirlerin alınmaması veya sorumluluk üstlenilmemesi tüm disiplinlerde beklenebileceği gibi Uluslararası İlişkiler alanında da literatürü takip edememe, disipline özgü dinamizmi kaybetme, kendini tekrarlama, ihtiyaç duyulan özgün katkıyı verememe gibi sonuçlar doğuracak eninde sonunda da vasatın tahakkümüne yol açacaktır.

NOTLAR

[i] Selçuk Beşir Demir, Predatory Journals: Who Publishes in them and Why?", *Journal of Informetrics*, Cilt 12, 2018, s. 1296-1311.

Doç. Dr. Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç.Dr. Şevket Ovalı, Lisans eğitimini Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde 1996 yılında tamamlamıştır. Yüksek lisans derecesini Hacettepe Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'ndan, doktora derecesini ise Dokuz Eylül Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'ndan alan Doç Dr. Ovalı, 2004'ten bu yana Dokuz Eylül Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Bir süre Hollanda Maastricht University College'da lisans ve lisansüstü dersler veren Ovalı'nın başlıca çalışma alanları, uluslararası güvenlik, Türk dış politikası, Türk-Yunan ilişkileri ve Türk-Amerikan ilişkileridir. Doç. Dr. Ovalı, 2010'dan beri *Uluslararası İlişkiler Dergisi*'nin editörü olarak görev yapmaktadır.

“Bu çalışmanın ilk hali Uluslararası İlişkiler Konseyi ile Mersin Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 26-29 Mayıs 2022 tarihlerinde Mersin Divan Otel'de düzenlenen ve GA_Panorama, Uluslararası İlişkiler dergisi, Global Academy ve Altınbaş Üniversitesi tarafından desteklenen IX. Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi kapsamında 29 Mayıs 2002'de gerçekleştirilen “Uluslararası İlişkiler ve Etik” panelinde sunulmuştur.”